

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana

Poraba zdravil z vidika racionalnega predpisovanja

Jurij Fürst
ZZZS - Oddelek za zdravila

Medicinska fakulteta v Mariboru
10. maja 2018

Razrez odhodkov ZZZS za zdravstvene storitve v I. 2015 (2,1 milijarde EUR, celotni odhodki 2,4 milijarde EUR)

Slika 15. Struktura realiziranih odhodkov ZZZS za zdravstvene dejavnosti v letu 2015.

Vir: Poslovno poročilo ZZZS

Racionalna farmakoterapija

Definicija SZO*:

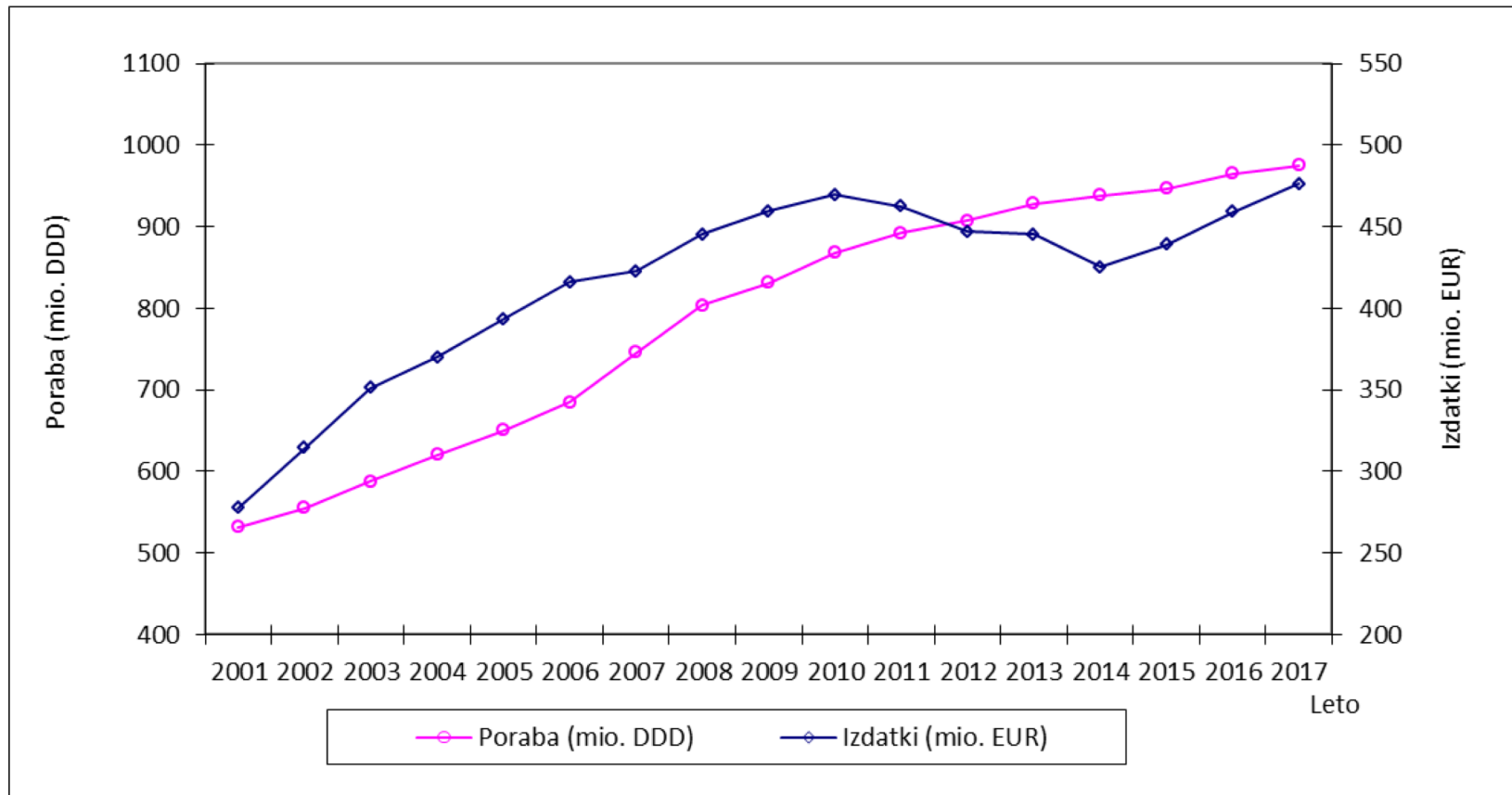
Racionalna farmakoterapija je bolniku prilagojeno zdravilo, ki je smiselno za njegove težave (bolezen), v odmerkih, ki so učinkoviti za določen/najustreznejši čas in ki je stroškovno najugodnejše zanj in za družbo.

Določila Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja so usklajena s to definicijo.

* *Hoven JL et al: Eur J Clin Pharmacol 2005; 60: 831-34*

Poraba zdravil na recepte in skupni izdatki zanje v Sloveniji v 2001 - 17

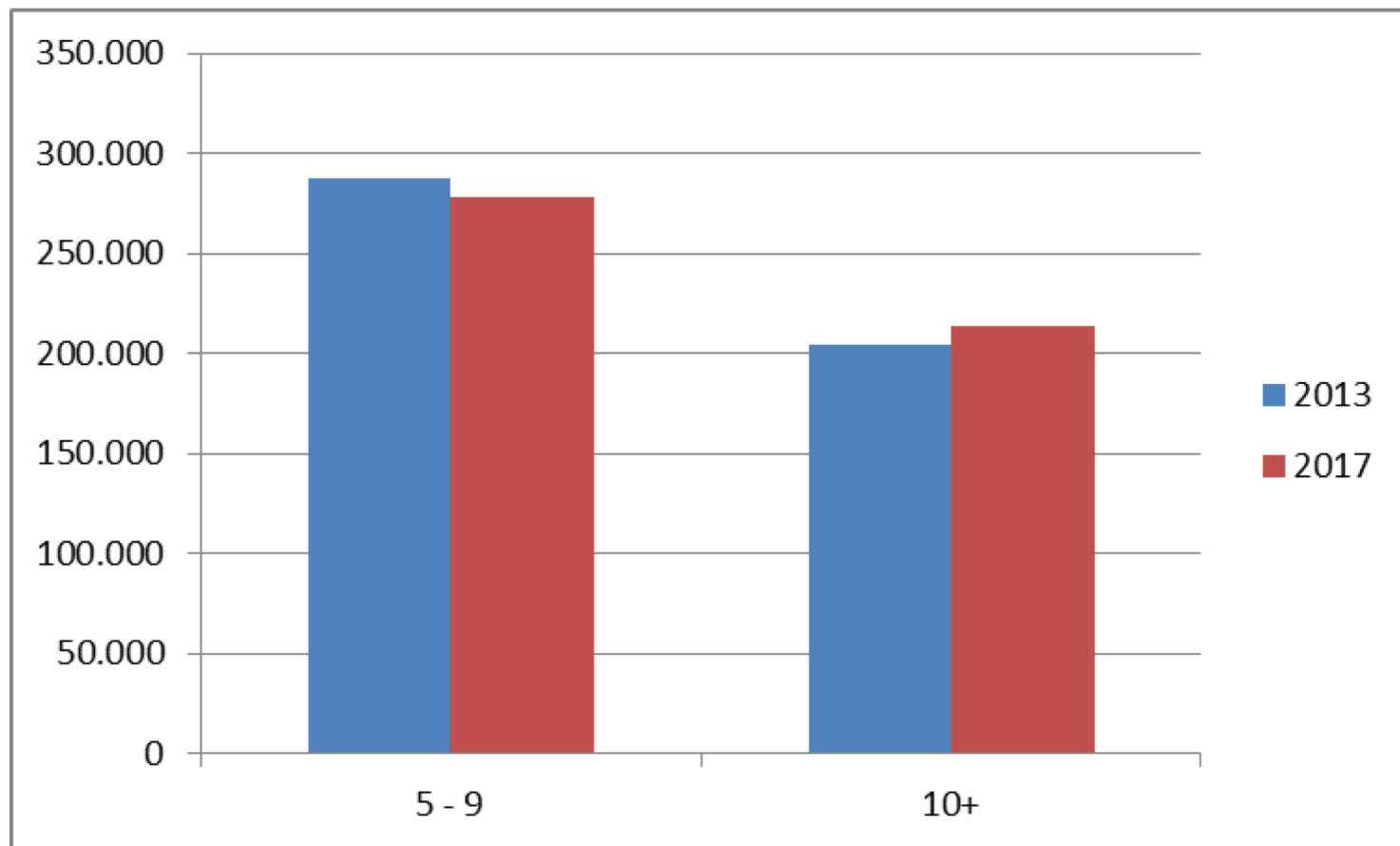
Rast porabe zdravil

- Delež prebivalcev, ki so prejeli vsaj 1 rp (2017):
 - 73 %
- Porast 2001 – 2017:
 - št. prejemnikov: + 6,6 %
 - porabe zdravil na prejemnika: + 72 %

Polifarmakoterapija v l. 2013 in 2017

Število oseb, ki so prejele 5-9 ali ≥ 10 učinkovin

Polifarmakoterapija v l. 2013 in 2017 po OE

Število oseb, ki so prejele 5-9 ali ≥ 10 učinkovin

	2013	2017	Indeks
CE	27.286	26.439	97
KP	18.892	17.910	95
KK	11.896	11.386	96
KR	25.920	24.788	96
LJ	84.301	85.254	101
MB	51.092	46.537	91
MS	18.036	18.282	101
NG	14.332	13.667	95
NM	15.762	15.398	98
R/K	19.996	18.144	91
SLOVENIJA	287.513	277.805	97

Polifarmakoterapija v l. 2013 in 2017 po OE

Število oseb, ki so prejele 10 in več učinkovin

Območna enota ZZS	2013	2017	Indeks
Celje	19.499	20.077	103
Koper	14.237	14.370	101
Krško	8.296	8.628	104
Kranj	18.018	19.115	106
Ljubljana	59.325	63.401	107
Maribor	37.019	37.295	101
Murska Sobota	14.306	15.793	110
Nova Gorica	8.869	9.426	106
Novo mesto	10.366	11.452	110
Ravne na Koroškem	14.728	14.413	98
SLOVENIJA	204.663	213.970	105

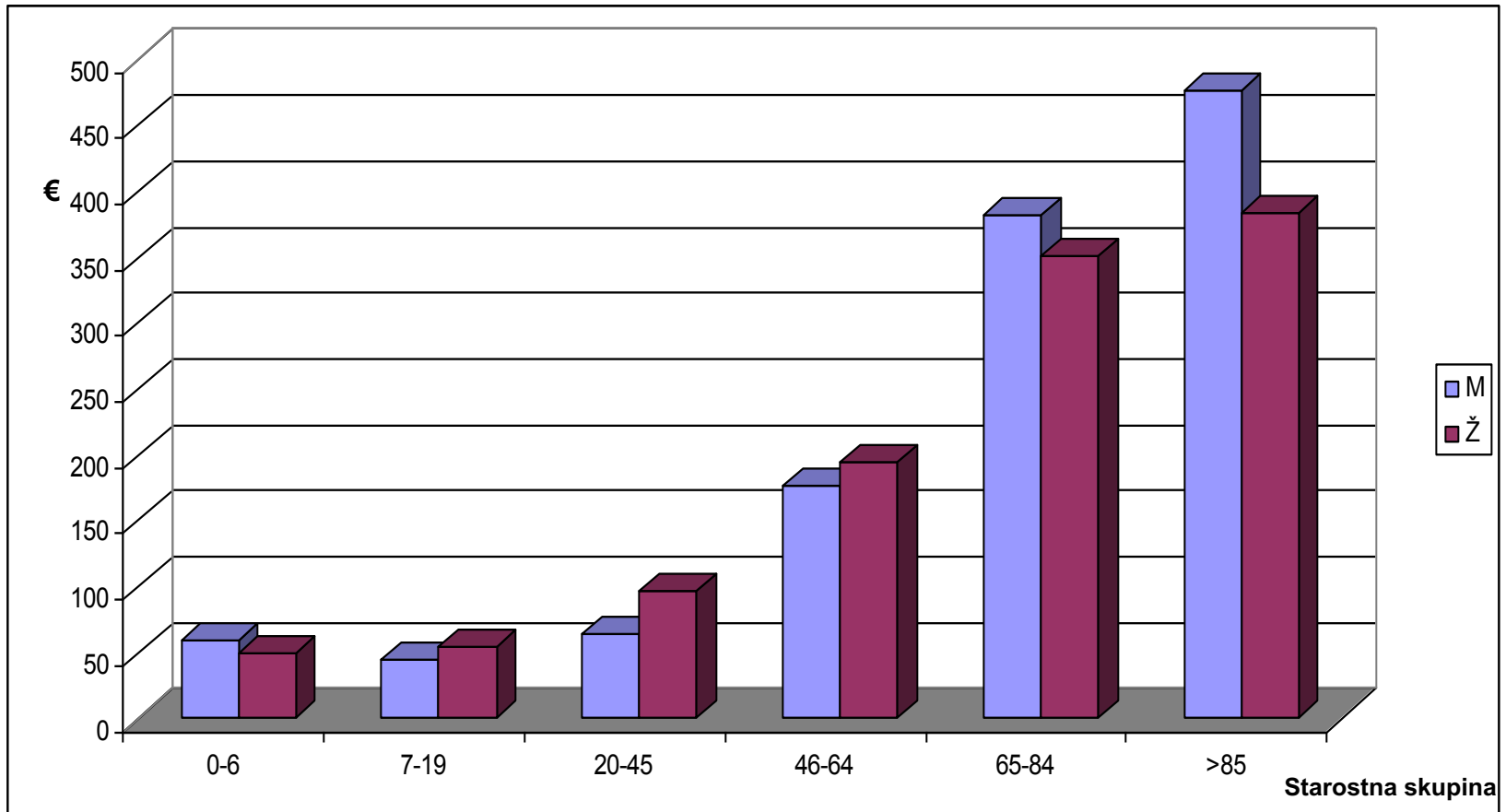
Polifarmakoterapija v l. 2013 in 2017 po OE

Število učinkovin na osebo

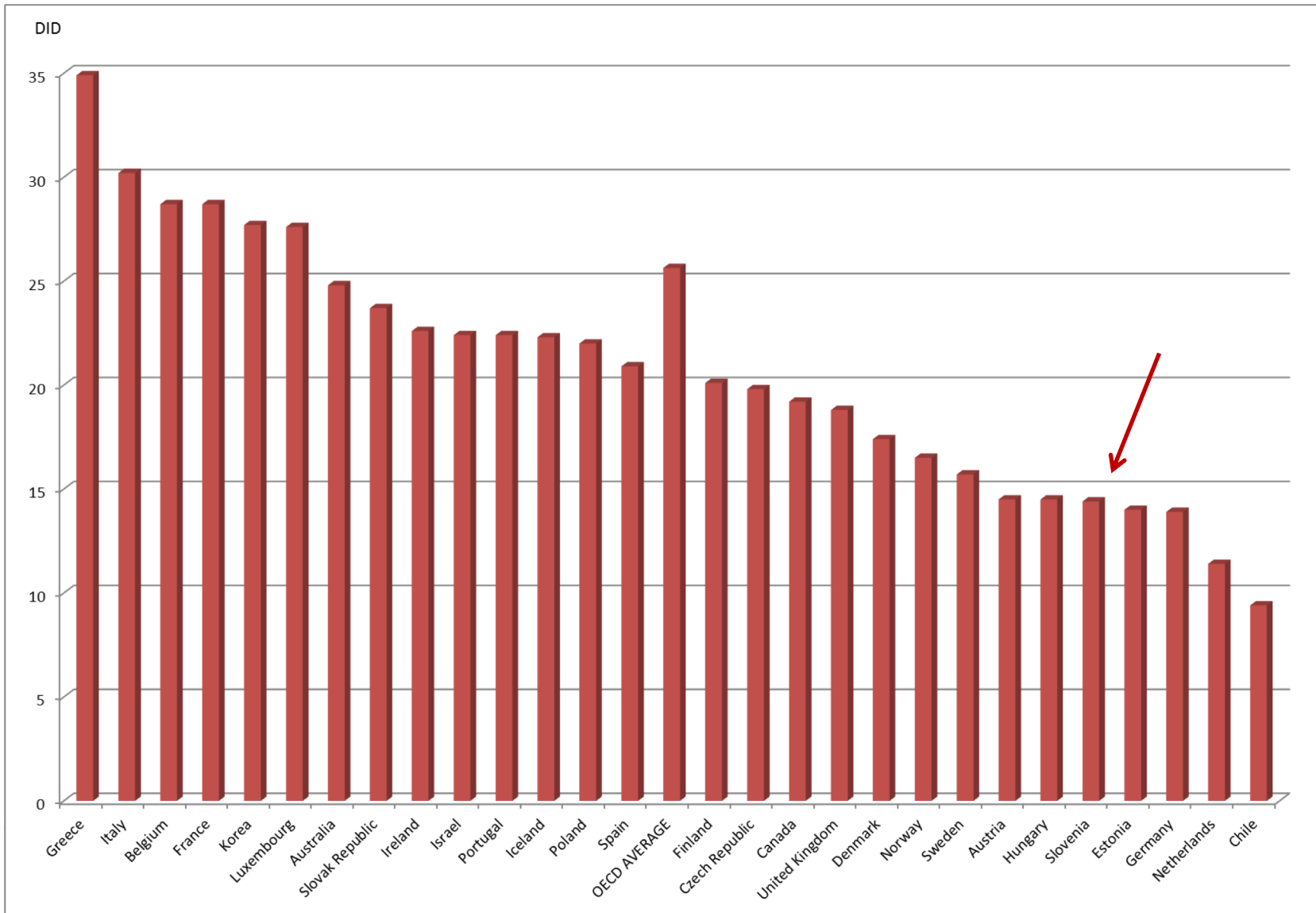
Območna enota ZZZS	2013	2017	Indeks
Celje	9,43	10,02	106
Koper	9,68	10,01	103
Krško	8,57	9,65	113
Kranj	8,97	9,86	110
Ljubljana	9,44	9,83	104
Maribor	9,01	9,94	110
Murska Sobota	9,49	10,23	108
Nova Gorica	8,74	9,55	109
Novo mesto	8,79	9,75	111
Ravne na Koroškem	9,03	9,90	110
SLOVENIJA	9,21	9,88	107

Povprečna vrednost receptov brez dragih zdravil na prebivalca v starostnih skupinah in po spolu v I. 2008

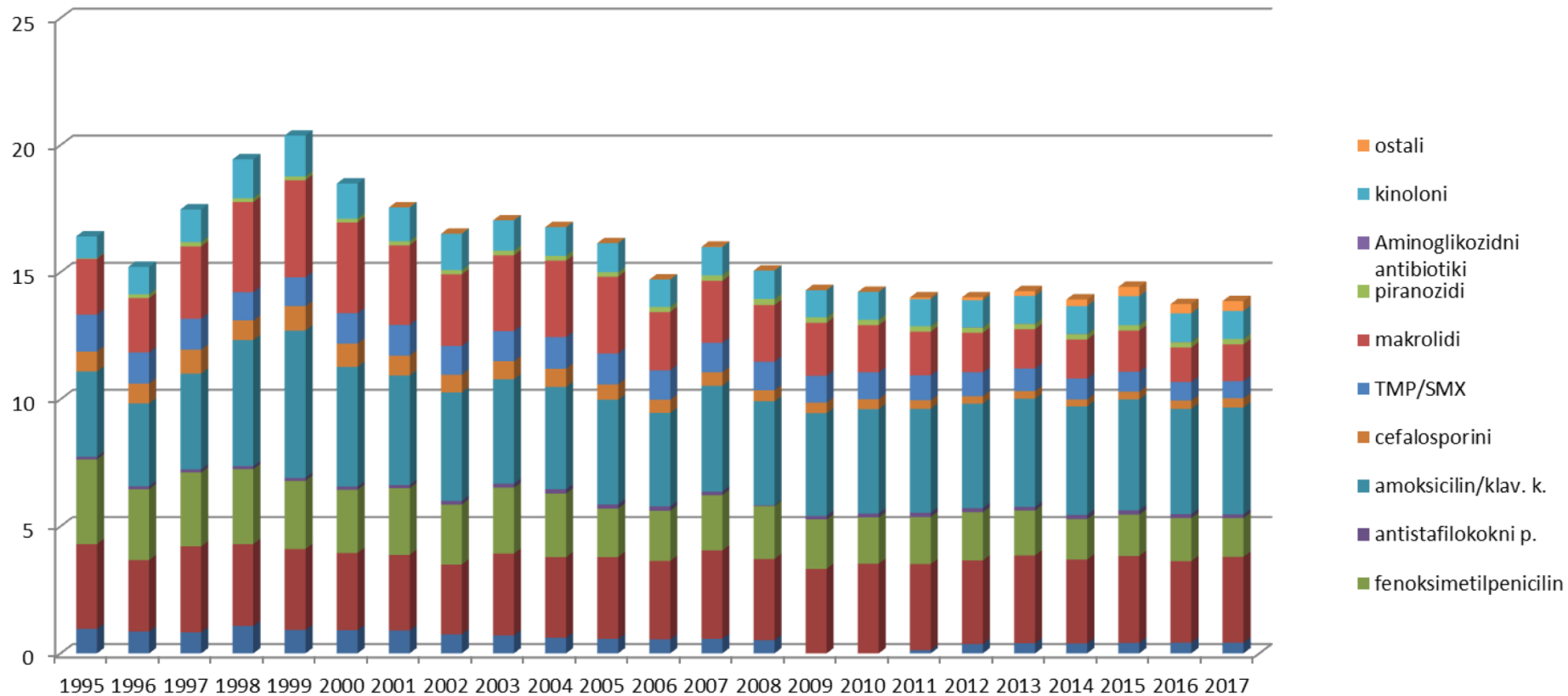

Consumption of antibiotics in OECD countries in 2011

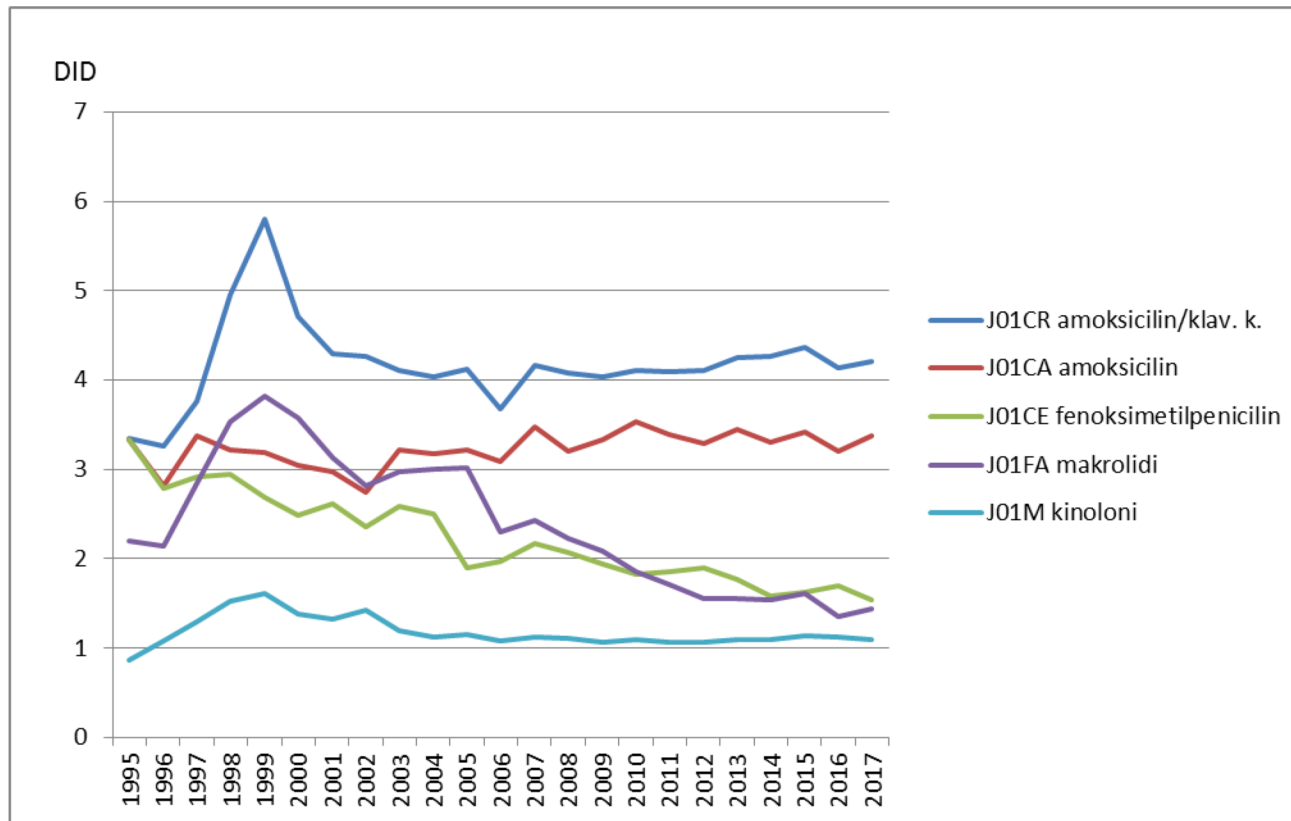

Poraba AB v obdobju 1995 - 2017

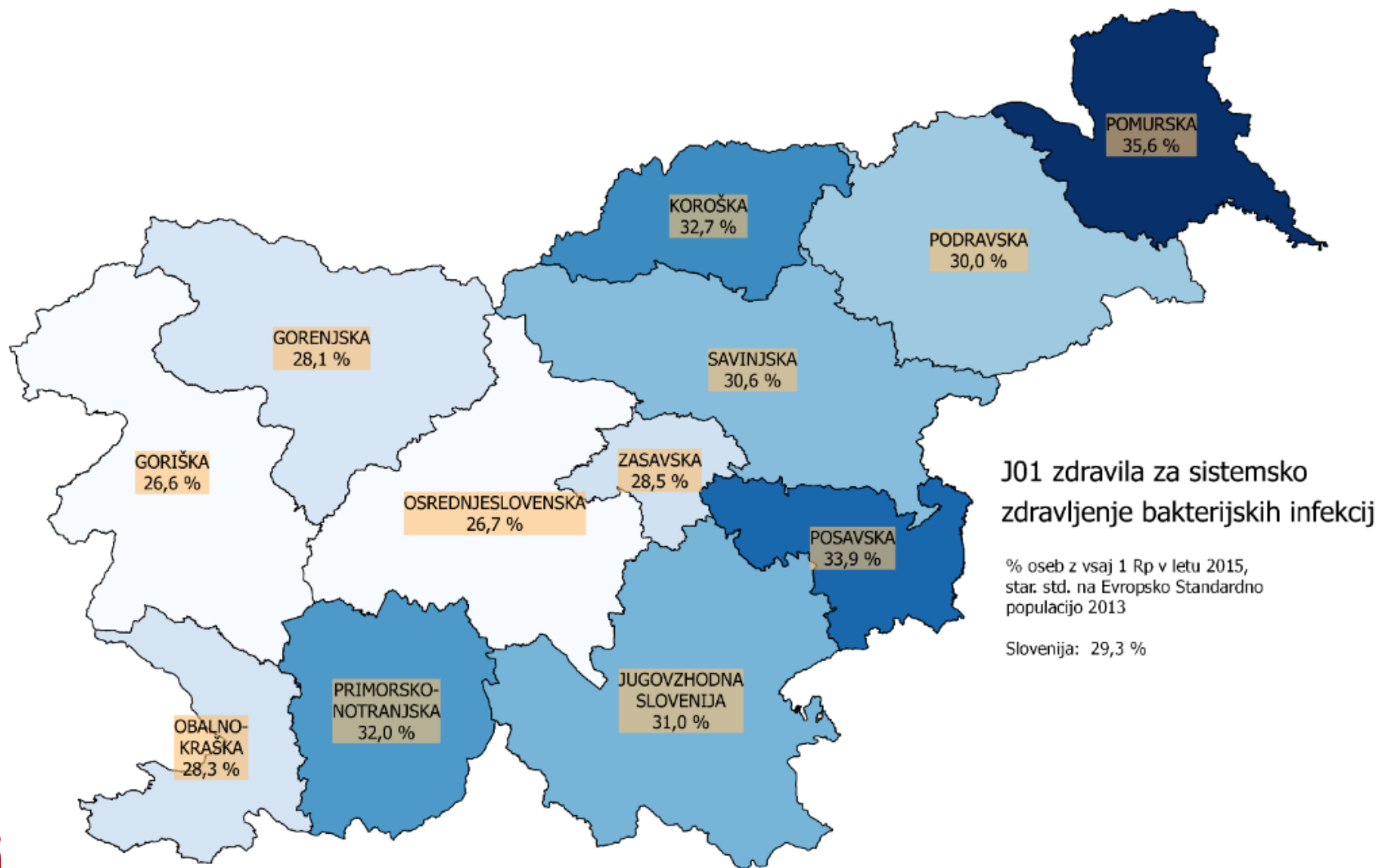
DID

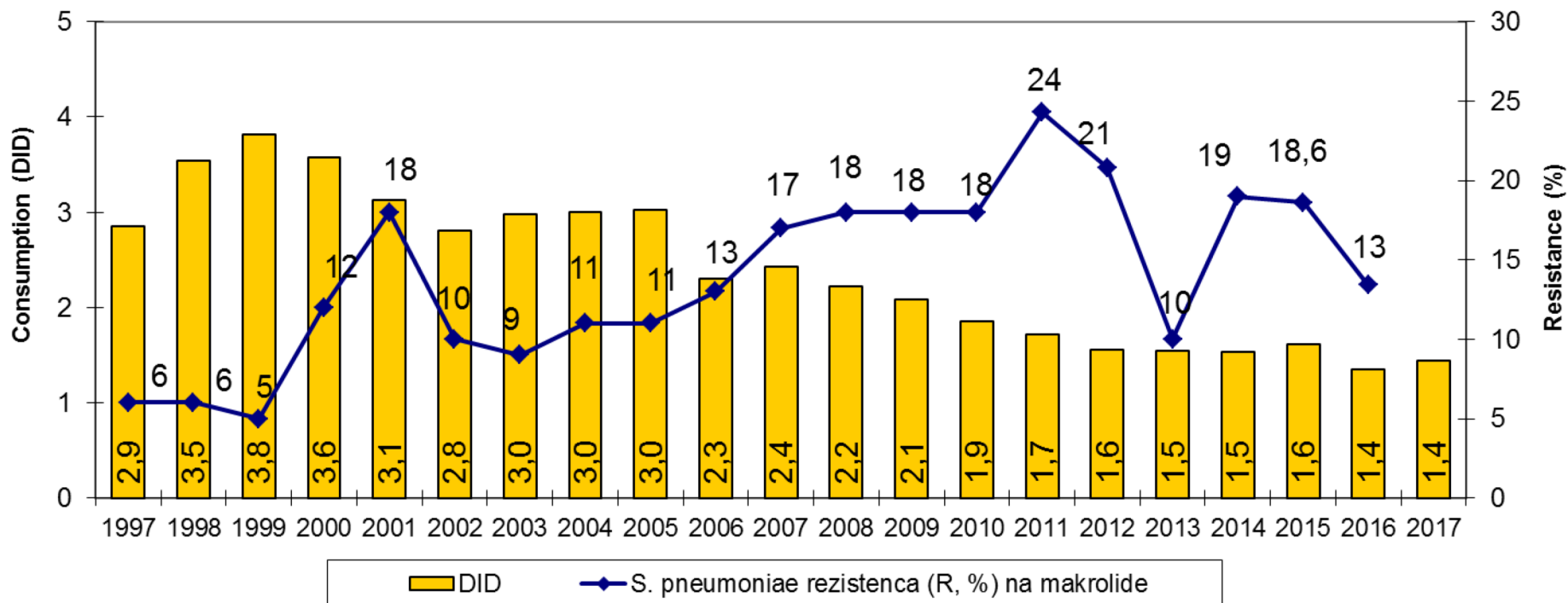
Poraba najpogosteje predpisanih AB v 1999 - 2017

Poraba AB v letu 2015 po statističnih regijah*

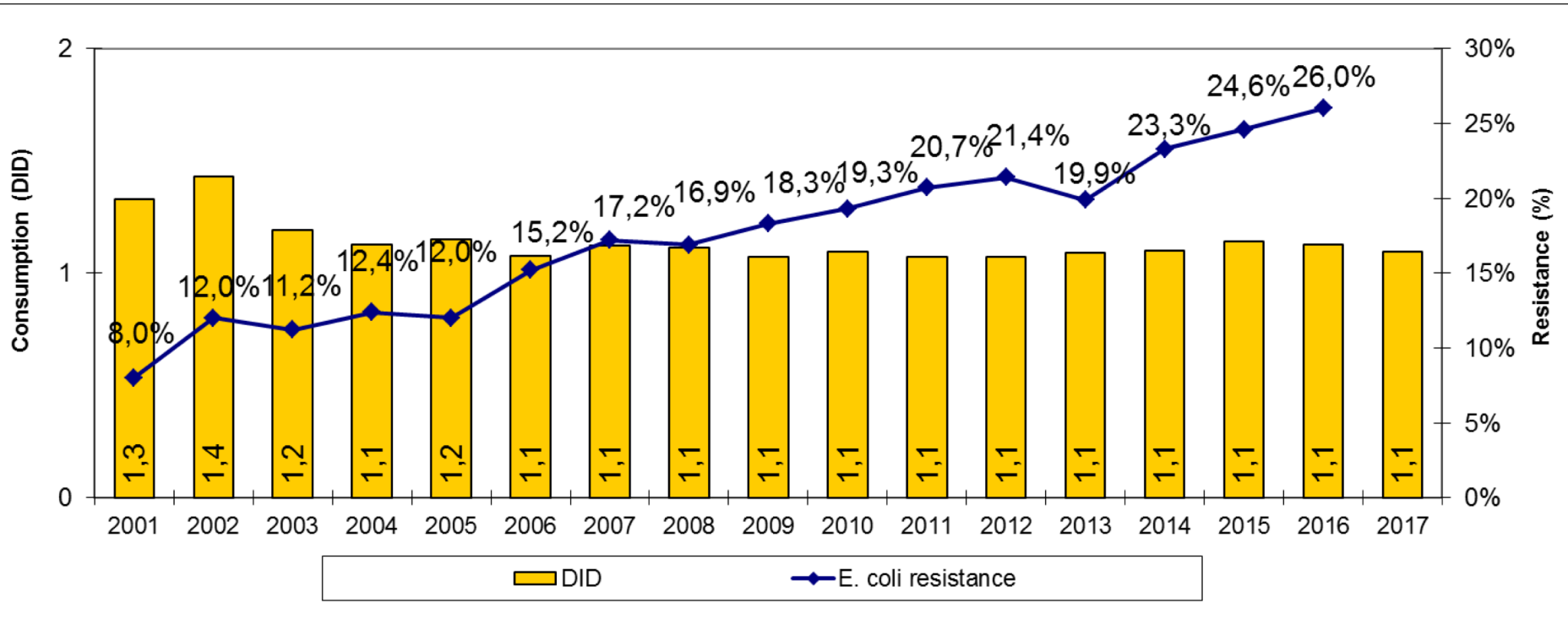

Rezistenca *S. pneumoniae* na makrolide*

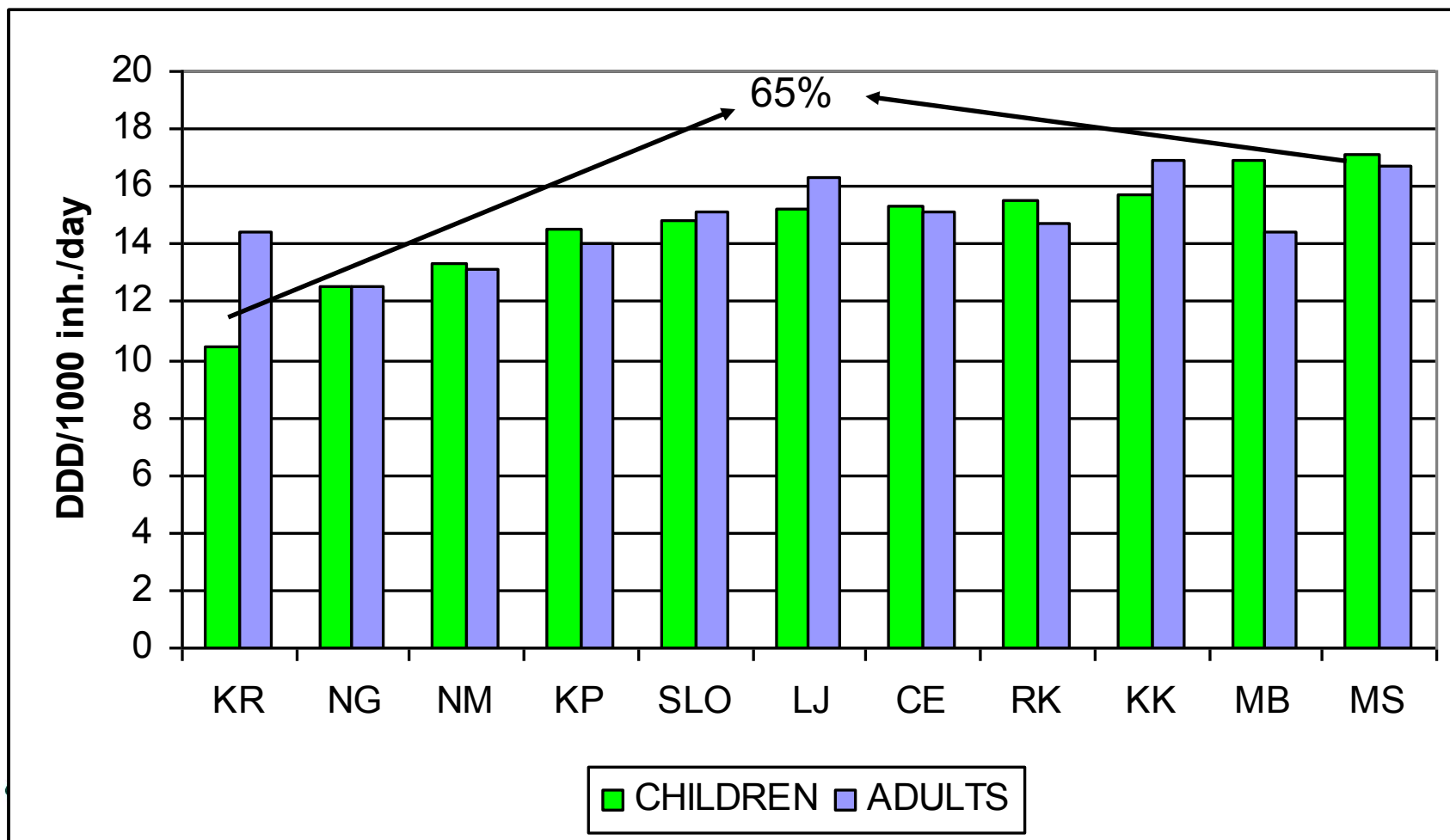
* Podatki ECDC

Rezistenca *E. coli* na fluorokinolone*

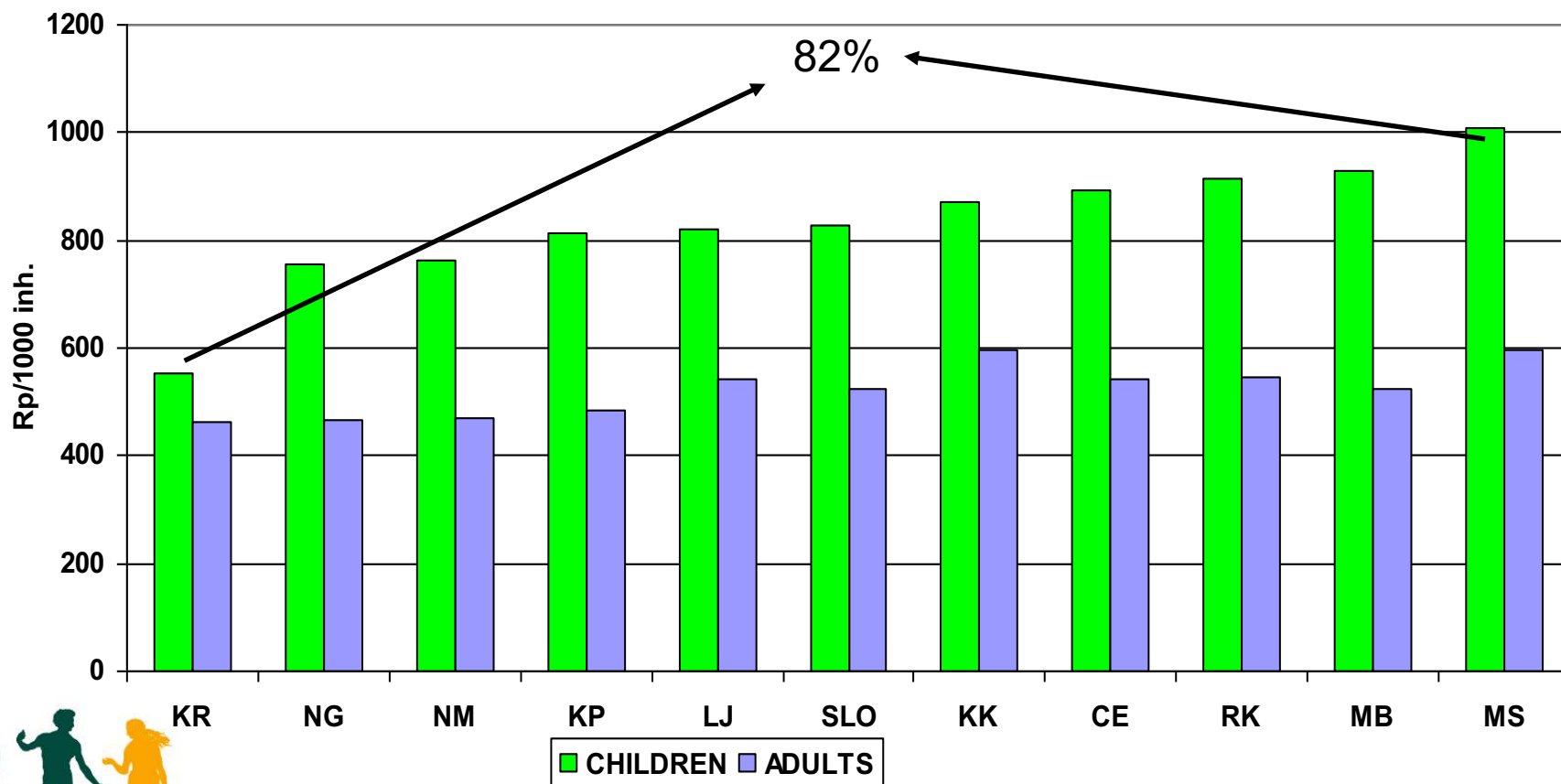

* Podatki ECDC

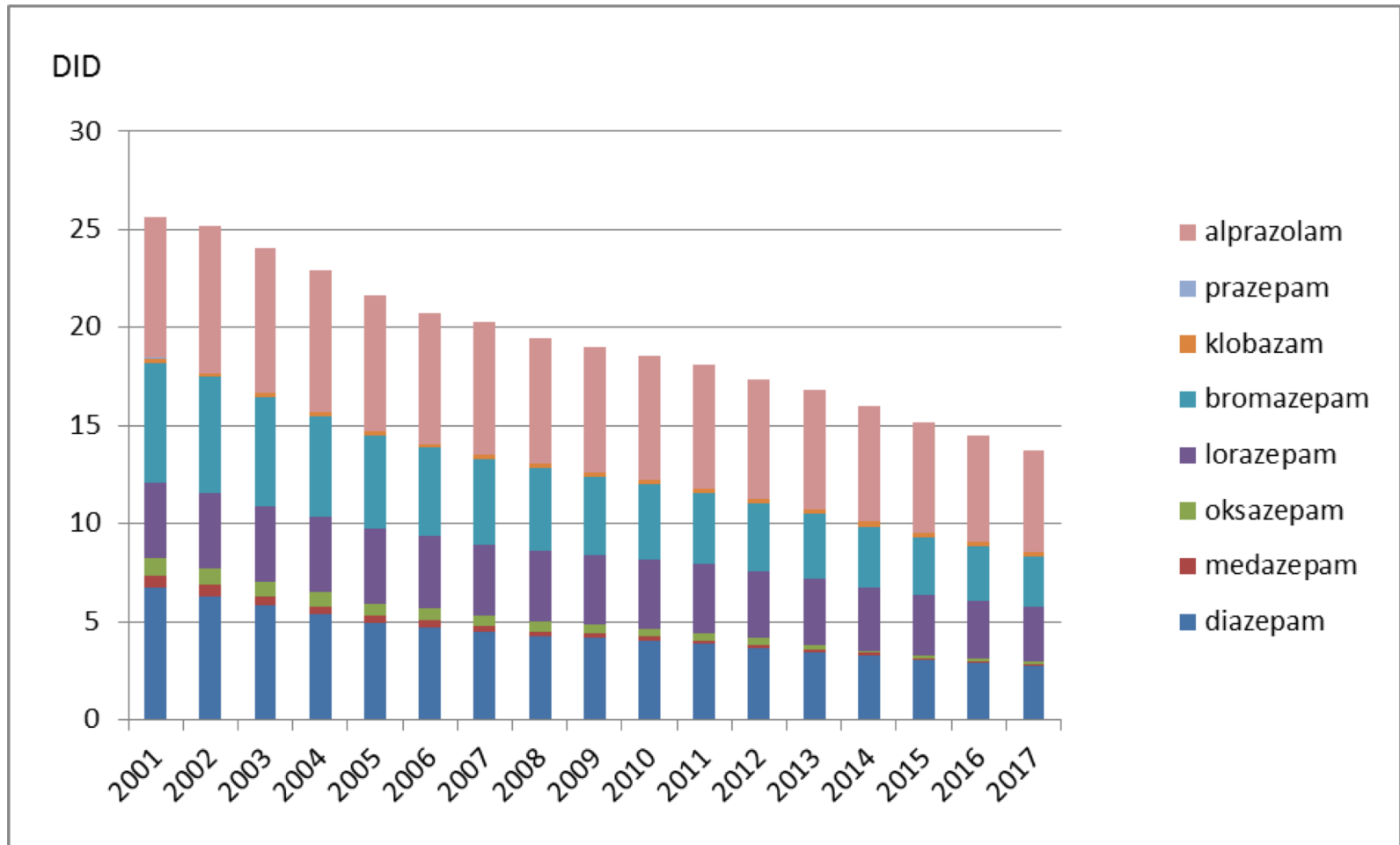
Poraba antibiotikov pri otrocih in odraslih v 2008 v DDD/1000 preb./dan

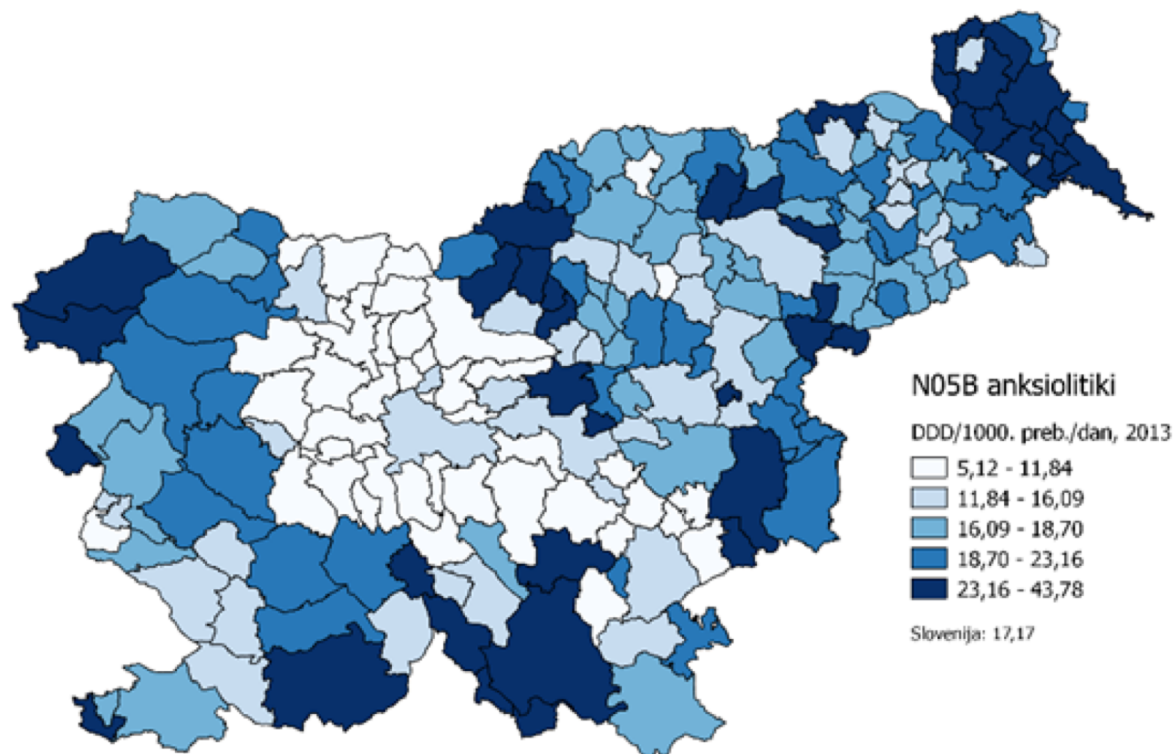
Poraba antibiotikov pri otrocih in odraslih v 2008 v št. rp/1000 preb./dan

Poraba anksiolitikov

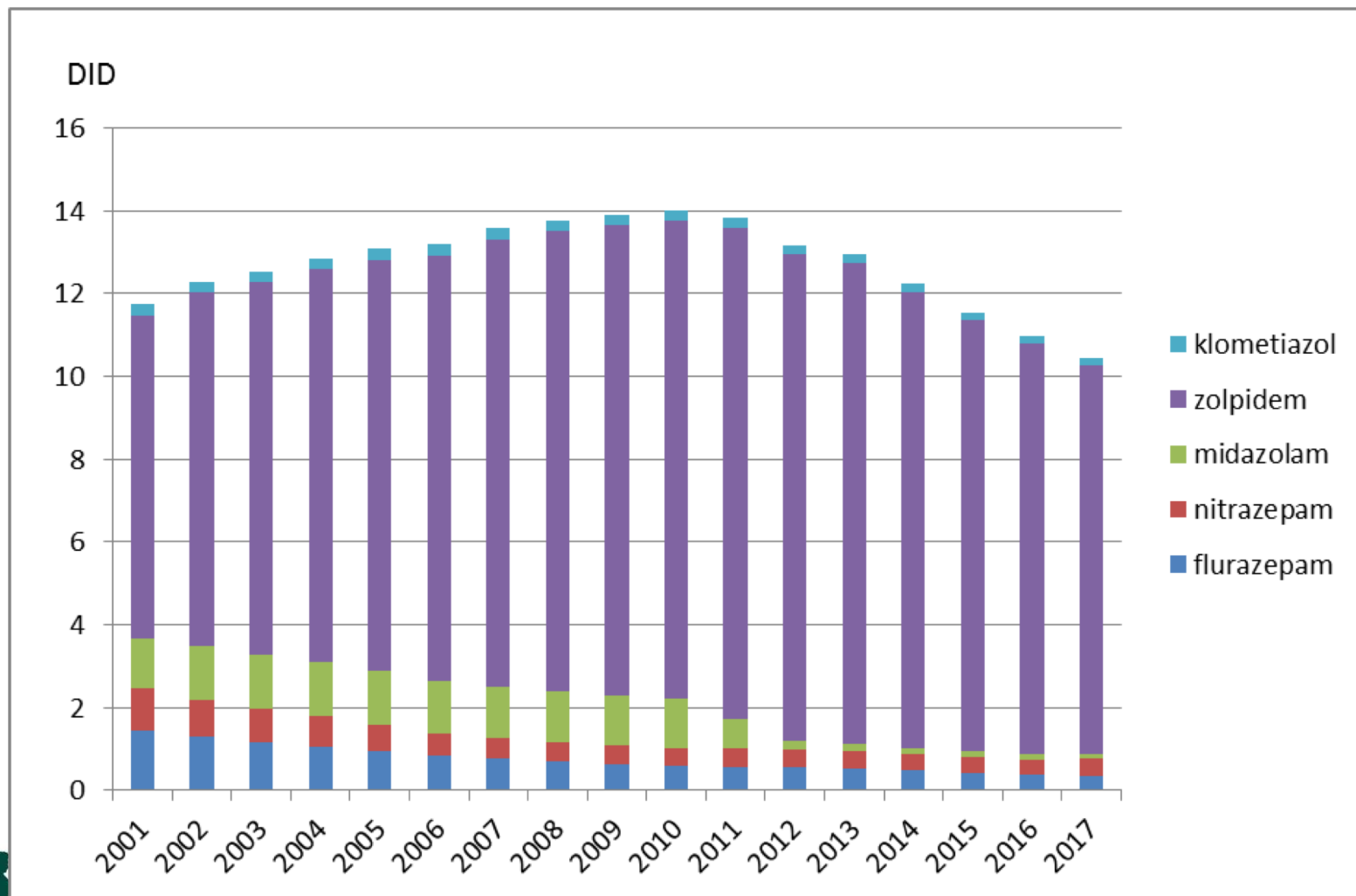
Poraba anksiolitikov v DID v občinah leta 2013*

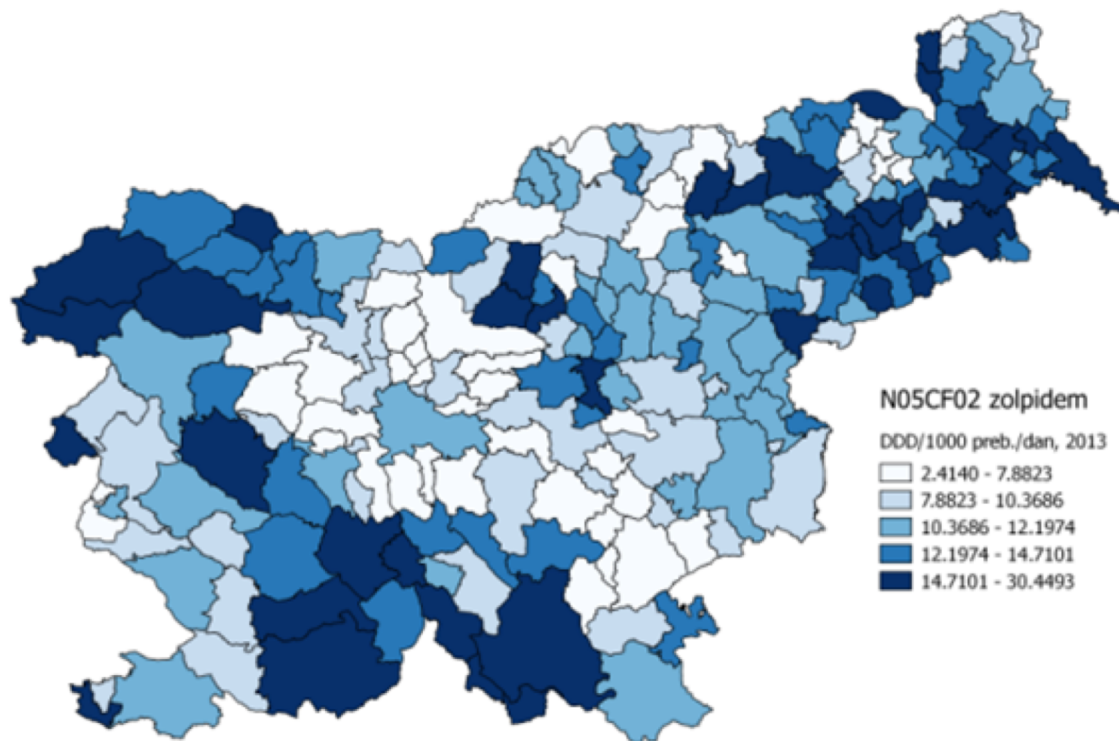
*Poraba ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji v letu 2013. NIJZ 2014

Poraba hipnotikov in sedativov

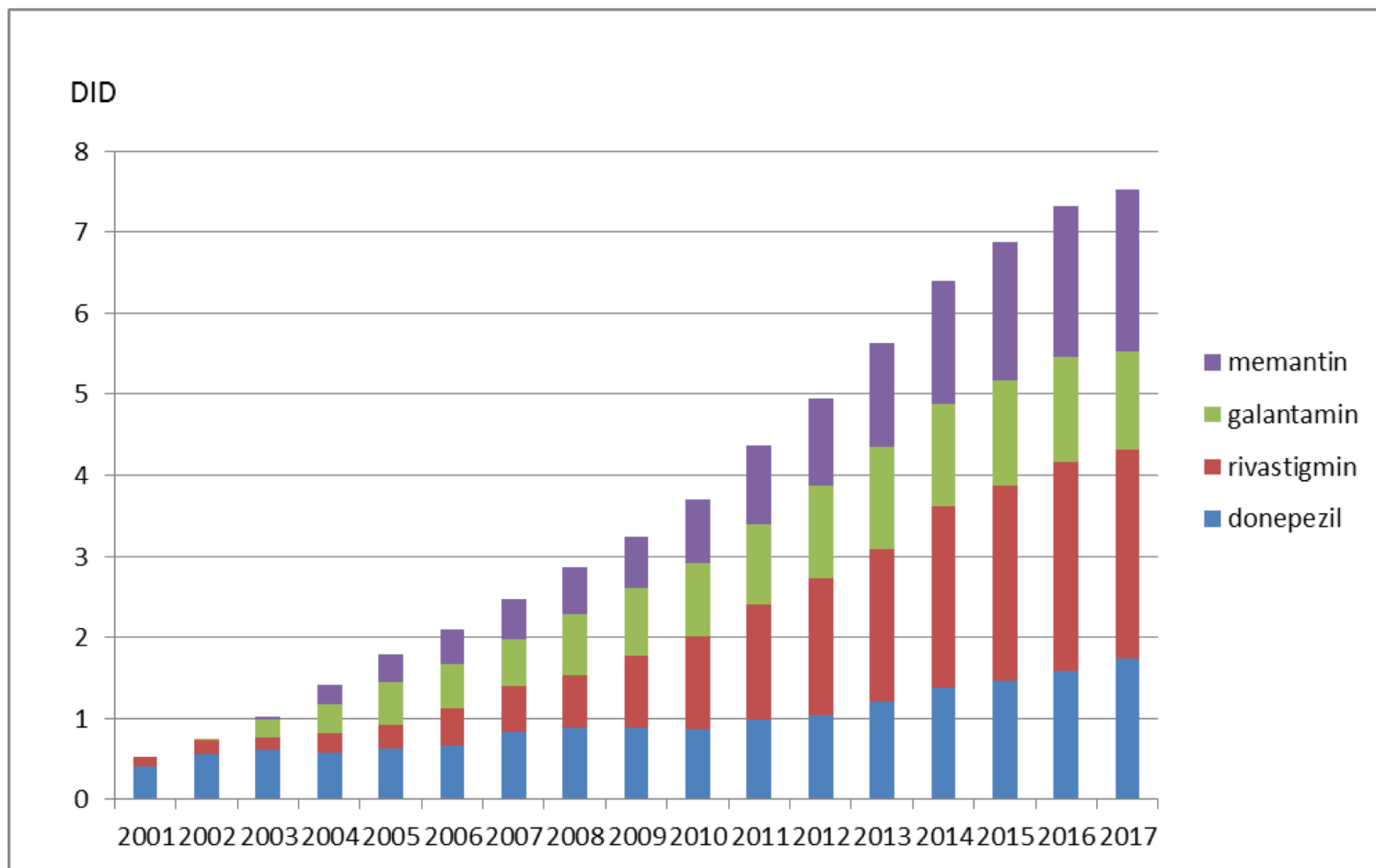
Poraba zolpidema v DID v občinah leta 2013

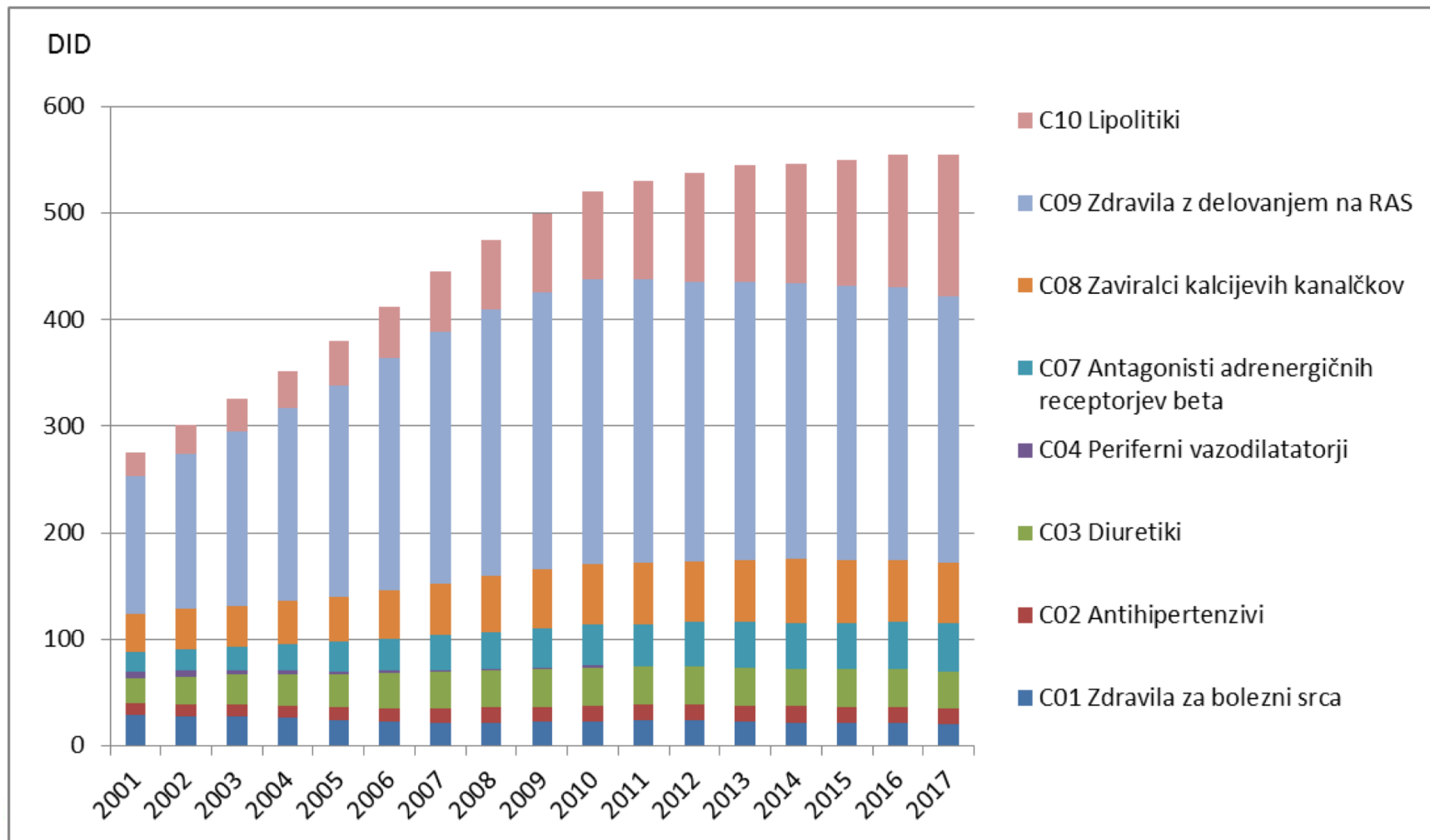
*Poraba ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji v letu 2013. NIJZ 2014

Poraba antideментивов

Poraba zdravil za zdravljenje bolezni srca in ožilja v 2001 – 17 v DID

Sistemski ukrepi za obvladovanje izdatkov za zdravila

- Dovoljenje za promet (Agencija za zdravila in medicinske pripomočke) - registracija
- Razvrščanje zdravil na liste (Komisija za razvrščanje – strokovni kriteriji)
 - pozitivna lista (100% oz. 70% kritje OZZ)
 - vmesna lista (10% kritje OZZ)
 - nerazvrščena zdravila (samoplačniška)
- Cenovna politika
- Najvišja priznana vrednost za medsebojno zamenljiva zdravila (generične paralele)
- Najvišja priznana vrednost za terapevtske skupine zdravil (od 11. 5. 2013)
- Omejitve predpisovanja
- Izobraževanje prebivalstva (sodelovanje pri zdravljenju, zaloge zdravil)
- Izboljševanje kakovosti predpisovanja

Metode izboljšanja kakovosti predpisovanja

- IZOBRAŽEVANJE!
 - učbeniki, referenčne revije, bilteni (Prescrire, The Medical Letter, Arzneitelegamm itd.)
 - Farmakoterapevtski krožki, svetovanje
 - elektronski dostop do neodvisnih virov (The Cochrane Library...)
- Povratne informacije
 - izpisi predpisanih zdravil
 - kazalci kakovosti predpisovanja
- Nacionalne smernice
- Elektronska kartoteka
- Računalniško predpisovanje zdravil

Spodbujanje konservativnejšega predpisovanja¹

- Ne razmišljajmo le o zdravilu
 - nefarmakološke alternative, preventiva
- Bolj strateško predpisovanje
 - predpisujemo le nekaj zdravil, ki jih dobro poznamo
 - odloženo predpisovanje antibiotikov
 - uvajanje le enega zdravila hkrati
 - skepsa do 'individualiziranega' zdravljenja
- Povečana previdnost glede škodljivih učinkov
 - odtegnitveni znaki lahko interpretirani kot ponovitev bolezni (npr. zaviralci protonske črpalke)
- Previdnost in skepsa v zvezi z novimi zdravili
 - poučitev v nepristranskih virih in kolegi, ki so znani po konservativnem pristopu
 - le, če izboljšajo končne izide zdravljenja in ne le nadomestnih parametrov
- Odločanje skupaj z bolnikom
 - anamneza jemanja zdravil, ugotavljanje nedoslednosti, zlasti pri 'trdovratnih' primerih
 - ukinjanje nekoristnih, neučinkovitih, nepotrebnih zdravil
- Pretehtajmo dolgoročneje, obsežnejše učinke (koristi in tveganja)

1. Schiff GD, Galanter WL. JAMA 2009; 301(8): 865-7

Projekt Kakovost predpisovanja

- kazalniki kakovosti predpisovanja
- zdravniki družinske medicine in pediatrije
- vsi predpisani recepti vsem zavarovanim osebam
- standardizacija na starost in spol prejemnikov rp

Kazalniki kakovosti predpisovanja

- vrednost enote (DDD) v evrih
- št. rp na standardiziranega prejemnika
- število DDD na standardiziranega prejemnika
- delež prejemnikov rp med opredeljenimi otroci
- število DDD/prejemnika za antibiotike
- število DDD/prejemnika za benzodiazepine in hipnotike
- število DDD/prejemnika za zaviralcev protonske črpalke
- število prejemnikov ≥ 10 učinkovin
- število prejemnikov od 5 do 10 učinkovin

Farmacevt svetovalec

- Klinični farmacevt, vključen v tim na primarni ravni ZV
- Za vsa vprašanja v zvezi z zdravljenjem z zdravili:
 - polifarmakoterapija,
 - neželeni učinki,
 - interakcije,
 - optimalne kombinacije,
 - itd.
- Napotitev enako kot k drugim specialistom, možna osebna konzultacija
- Pripravi izvid s predlogi za prilagoditev/spremembo terapije
- 4x letno sestanki zdravnikov in farmacevta svetovalca z enakim predavanjem v vsej državi

